

Journal of Recreation and Tourism Research

Journal homepage: www.jrtr.org
ISSN:2348-5321

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN SERBEST ZAMAN ETKİNLİKLERİ İÇERİSİNDE SOSYAL AĞ KULLANIM ALIŞKANLIKLARI: NEVŞEHİR HACI BEKTAŞ VELİ ÜNİVERSİTESİ ÖRNEĞİ

Sevim KÜL^a

Muhammed Cenk BİRİNCİ^b

^a Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Arş. Gör. (sevim.kul@nevsehir.edu.tr)

^b Gazi Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Arş. Gör. (birincicenk@gmail.com)

ÖZET

Bu çalışma üniversite öğrencilerinin sosyal ağ sitelerini kullanım düzeylerini incelemeyi amaçlamaktadır. Çalışmanın örneklemini 2014-2015 eğitim öğretim yılı bahar yarıyılında Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi'nde öğrenim gören 203 öğrenci oluşturmuştur. Çalışmada, sosyal ağ sitelerinin kullanımıyla ilgili veriler "Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Anketi" ile elde edilmiştir. Üniversite öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri, sosyal ağ sitelerine üye olma durumlarına, sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına, sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye, sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına göre incelenmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre; üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun sosyal ağları kullandıkları belirlenmiştir. Sosyal ağları kullanım amaçlarına bakıldığında; "mesajlaşma, kendi fotoğrafını ekleme, çevrimiçi sohbet etme, internette hoşuna giden video, resim ve fıkraları paylaşma" olduğu gözlemlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: internet, sosyal ağ, üniversite, öğrenci

ABSTRACT

LEISURE TIME ACTIVITIES IN SOCIAL NETWORKING HABITS OF UNIVERSITY STUDENTS: HACI BEKTAS VELI NEVSEHIR UNIVERSITY CASE

This study aims to examine the university level of students use social networking sites. Haci Bektas Veli Nevsehir University in the 2014-2015 academic year, the study sample consisted of 203 students from the spring semester. In the study, data on the use of social networking sites "Social Networking Site Usage Survey" was obtained. Social skill level of the student, the state of being members of social networking sites, while they are members of social networking sites active in the social network numbers they use, the time spent on an average day on social networking sites, to the maximum intended use social networks, reviews of content on social networking sites writing is assessed by the state.

According to the survey; It was determined that the majority of college students use social networks. The purpose to social networks, add their own photos, online chatting, welcome to the videos on the internet, share photo sand anecdotes, that it was observed.

Keywords: internet, social networks, university, student

GİRİŞ

Günümüzde internet, yeni bir sosyal etkileşim ortamı sağlamakta, yeni toplumsal ilişki biçimlerinin gelişmesine aracılık etmekte, bireylerin sosyalleşme ve sosyal iletişime geçme şeklini değişime uğratmaktadır. İnternet, önceleri sadece kişisel iletişime imkân tanırken artık bireylerin sosyalleştiği ve sosyal paylaşımlarda bulunduğu bir alan haline gelmiştir. Bu değişimin en önemli nedenlerinden biri de geliştirilen ve yaygınlaşan sosyal ağ siteleridir (Göker, Demir ve Doğan, 2010: 184).

Son yıllarda bilgi ve iletişim teknolojileri ışığında birçok farklı alanda dönüşümler meydana geldiği gibi, sosyal yaşamı ve ortamı, sosyal iletişimi, sosyal ilişkileri kapsayan bir sosyal dönüşüm de yaşanmaktadır (Odabaşı, 2010). Web 2.0 teknolojileri sayesinde internet dünyası durağan ve kontrolcü olmaktan çıkıp dinamik, etkileşimli ve daha özgür bir platforma dönüşmüştür. Bu özgür platform, kullanıcıları kendilerini özgür hissedecekleri, kendileri gibi düşünen, aradıkları bilgilere ulaşabileceklerine inandıkları gruplara üye olmaya itmiştir. Bu gruplaşma isteği sosyal ağların doğmasına zemin hazırlamıştır (Carminati, Ferrari ve Perego, 2006: 1734). Bu sosyal ortamlar içerisinde yer alan Facebook, Myspace, Twitter gibi sosyal ağlar, daha çok günlük yaşamın bir uzantısı olarak bireylerin arkadaşlarına kendi hayatlarını açmak, kendilerini diğerlerine tanıtmak ve ortak fikir ve ilgilere sahip oldukları kişilerle iletişim kurmak amacıyla kullanılmaktadır (Grant, 2008: 3755).

Genel olarak sosyal ağ, bir ya da birden fazla toplumsal ilişkiyle birbirine bağlanmış olmalarından dolayı toplumsal bir bağ oluşturmuş bireyler ya da ortaklıklar ve roller anlamına gelmektedir (Marshall, 1999).

Sosyal ağ sitelerinin (Social Network Sites, SNSs) temel özellikleri (Özkan ve McKenzie, 2008) şöyledir;

- Sosyal ağ sitelerinin çoğu e-posta, anlık mesajlaşma (Chat), video paylaşımı, blogging (bloglama), dosya paylaşımı, fotoğraf paylaşımı gibi çeşitli hizmetleri sağlar böylece kullanıcıların etkileşimini kolaylaştırmayı amaçlar.
- Sosyal ağ siteleri kullanıcıların bilgilerini veritabanlarında saklar bu sayede bireyler kolaylıkla arkadaşlarını bulabilir, topluluklar oluşturabilir ve benzer ilgiye sahip olduklarını düşündükleri insanlarla paylaşımda bulunabilirler.
- Sosyal ağ siteleri kullanıcıya çevrimiçi olarak kendi profilini ve sosyal ağını oluşturma ve bunları istediği zaman değiştirme imkânı sunar.
- Sosyal ağ siteleri kullanıcılarının belirlediği gizlilik kurallarını düzenlemesine ve profillerine

diğer kullanıcıların erişim haklarını belirlemesine imkân verir. Kullanıcılar neyi, nasıl ve ne kadar paylaşacaklarına karar verebilirler.

İnternet ve Sosyal Ağlar

Poster'a (1997: 206) göre internet, bir iletişim aracı olmanın ötesinde bir toplumsal mekândır. Bu mekân yeni toplumsal ilişki biçimlerinin yaratılmasında aracıdır.

Web 2.0, katılımcıların sosyal etkileşimini ve kolektif akıl kavramının kullanımını artırarak internetin daha etkileşimli ve işbirlikçi bir biçime bürünmesini sağlamakta ve kullanıcıların interneti daha etkili bir biçimde kullanmaları için fırsatlar sunmaktadır (Murugesan,2009: 34).

Sosyal ağ sitesi, bireyler ve gruplar arasındaki karşılıklı etkileşimi kolaylaştıran, bunun için çeşitli seçenekler sunan ve sosyal ilişkiler yumağı oluşumunu destekleyen yazılımlar (Onat ve Alikılıç, 2009: 89).

Sosyal paylaşım siteleri bireylerin halka açık ya da yarı halka açık olarak profillerini kayıtlı bir sistemde oluşturdukları, bir bağlantıyı paylaştıkları, diğer kullanıcıların arkadaş listelerini ve sistem içerisinde bulunan kişilerin ilişki listelerini de gördükleri, online topluluklardaki insanların beğenilerini, aktivitelelerini paylaştıkları ve ağ üzerinden birbirlerine mesaj, e-mail, tartışma grupları, video, sesli sohbet, dosya paylaşımı yaptıkları sitelerdir (Boyd ve Ellison, 2007: 211).

Her geçen gün kullanım oranı artan internet, iletişim ve bilgi paylaşım için en etkili araçlardan biri olarak görülmektedir. İnterneti en etkili kitle iletişim araçlarından biri haline getiren nedenlerin başında ise farklı kültürlerden, farklı eğitim seviyelerinden, farklı yaş aralığından insanların kullanımına imkân tanınması gelmektedir. Bir diğer neden ise düşüncelerini diğer insanlara özgürce açıklayabilmeleri ve tartışabilmeleridir (Oral, 2008:439).

Bireylerin, stres atmak, vakit geçirmek, günlük gelişmeleri takip etmek, oyun oynamak gibi çeşitli amaçlarla kullandıkları sosyal ağlar her geçen gün yaşamımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmekte ve kullanım yoğunluğuyla günlük yaşamımızın büyük kısmını geçirdiğimiz bir ortam haline almaktadır (Kaya, 2011: 8).

Sosyal ağlar birbirleriyle iletişim halinde olan kişilerin oluşturduğu ağlardır ve bu kişiler aileden, okuldan, işten ya da toplumun herhangi bir kesiminden olabilir (Baysal, 2010: 137).

Sosyal ağ sitelerinin geneli için ilgili siteleri kullanan bireylerin yaş ortalamaları incelendiğinde kullanıcıların önemli bir kısmının gençler olduğu göze çarpmaktadır (Pingdom, 2010).Ülkemizde de, TÜİK Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım

Araştırması (2010) sonuçlarına göre bilgisayar ve internet kullanım oranının en yüksek olduğu yaş grubu 16-24 yaş aralığındaki genç gruptur.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi bünyesinde öğrenim gören öğrencilerin sosyal ağ kullanım düzeylerini incelemeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın Örnekleme

Araştırma Nevşehir ilinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın örneklem kitlesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Fen Edebiyat Fakültesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İlahiyat Fakültesi, Mimarlık Mühendislik Fakültesi ve Turizm Fakültesi öğrencileri ile sınırlıdır. Bu araştırma, 2014-2015 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılı ile sınırlıdır. Araştırma kapsamında sosyal ağ sitelerini kullanım durumlarını ölçmek için 203 üniversite öğrencisine ‘‘Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Anketi ‘‘ uygulanmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

Cinsiyet	f	%
Bay	89	43,8
Bayan	114	56,2
Toplam	203	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet durumlarına bakıldığında %48,9 ‘u bay,%51,1’i bayandır.

Tablo 2. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Fakülteye İlişkin Dağılımları

Bölüm	f	%
Eğitim	34	16,7
İİBF	29	14,3
Fen-edebiyat	29	14,3
Mühendislik	40	19,7
Güzel sanatlar	32	15,8
Turizm	24	11,8
İlahiyat	15	7,4
Toplam	203	100,0

Araştırma kapsamında örneklem seçiminde, fakültede okuyan öğrenciler arasından tesadüfi

örneklem yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin % 19,9’si mühendislik fakültesi, % 1,8’i güzel sanatlar fakültesi, % 16,7’si eğitim fakültesi, %14,3’ü İİBF fakültesi,% 14,3’ü fen-edebiyat fakültesi, %11,8’i turizm fakültesi, %7,4’ü ilahiyat fakültesi oluşturmaktadır.

Tablo 3. Çalışmaya Katılanların Herhangi Bir Sosyal Ağ Kullanım Durumları

Kullanma Durumu	f	%
Evett	191	94,1
Hayır	12	5,9
Toplam	203	100,0

Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin sosyal ağ kullanım durumları incelendiğinde % 94,1’inin sosyal ağları kullandığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. Çalışmaya Katılanların Kullandığı Sosyal Ağlara İlişkin Tablo

Sosyal Ağlar	f		%	
	Evett	Hayır	Evett	Hayır
Facebook	188	15	92,6	7,4
Twitter	90	113	44,3	55,7
Youtube	154	49	75,9	24,1
MySpace	8	195	3,9	96,1
hi5	2	201	1,0	99,0
Friend	0	203	0	100,0
Feed Flicker	3	199	2,0	98,0
Netlog	7	196	3,4	96,6
Windows Live	58	145	28,6	71,4
Google	168	35	82,8	17,2
Buzz	1	202	,5	99,5
Blogger.com	4	199	2,0	98,0
Wikipedia	51	152	25,1	74,9
Diğer	20	183	8,9	90,1

Araştırmaya katılan öğrencilerden 7,4’ü diğer sosyal ağları da kullandığını belirtmişlerdir.

Tablo 5. Çalışmaya katılanların en aktif kullandıkları sosyal ağ durumları

Sosyal Ağlar	f	%
Facebook	159	78,3
Twitter	28	13,8
Diğer	16	7,9
Toplam	203	100,0

Facebook, üniversite öğrencilerinin sosyal ağ sitesi olarak tercih ettikleri ve yükselen sayıda üniversite öğrencisinin sıklıkla giriş yaptığı en popüler platform olarak nitelendirilmektedir (Kabilan, Ahmad ve Abidin, 2010: 179). Yapılan araştırmaya katılan üniversite öğrencilerinin de % 78,3'ü en aktif kullandıkları sosyal ağın "Facebook", % 13,8'inin de "Twitter" olduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 6. Çalışmaya katılanların sosyal ağa üyelik süreleri

Üyelik süreleri	f	%
1 yıldan az	2	1,0
3-6 ay arası	5	2,5
6ay-1 yıl arası	10	4,9
1-2 yıl arası	19	9,4
2-3 yıl arası	30	14,8
3 yıldan fazla	133	65,5
Diğer	4	2,0
Toplam	203	100,0

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 65,5'i "3 yıldan fazla", % 14,8'i de "2-3 yıl arası sosyal ağlara üyeliği bulunduğunu belirtmişlerdir.

Tablo 7. Çalışmaya katılanların internete bağlanma sıklıkları

Bağlanma sıklığı	f	%
Her gün 3 saatten fazla	62	30,5
Her gün 1-3 saat	76	37,4
Her gün en çok 1 saat	38	18,7
Haftada 3-5 kere	15	7,4
Haftada 1-2 kere	7	3,4
Ayda 3-5 kere	1	,5
Ayda 1-2 kere	3	1,5
Ayda 1 kereden az	1	,5
Toplam	203	100

Çalışma kapsamında 203 öğrencinin % 37,4 'ü "her gün 1-3 saat" %0,5'i "ayda 1 kereden az" internete bağlandıkları tespit edilmiştir.

Tablo 8. Çalışmaya katılanların internete bağlı olduğu sürece sosyal ağ kullanım durumları

Bağlanma sıklığı	f	%
Tamamını	14	6,9
Büyük bir kısmını	82	40,4
Yarı zamanını	51	25,1
Yarisından azını	24	11,8
Çok az bir kısmını	32	15,8
Toplam	203	100

Çalışmaya katılan öğrencilere internete bağlı olduğu sürece sosyal ağ kullanım durumları sorulmuş ve öğrencilerin % 40,4'ü "büyük bir kısmını" cevabını vermişlerdir.

Tablo 9. Çalışmaya katılanların internete giriş yaptıkları yer durumları

Giriş yerleri	f		%	
	Evete	Hayır	Evete	Hayır
Evimden	156	47	76,8	23,2
İnternet kafelerden	2	201	1,0	99,0
Okulumdan	48	155	23,6	76,4
Akraba/Arkadaş evinden	11	192	5,4	94,6
Annemin/babamın işyerinden	2	201	1,0	99,0
Yurttan	26	177	12,8	87,2
Diğer	25	178	12,3	87,6

Araştırma kapsamında öğrencilere sosyal ağlara giriş yaptıkları yer sorulmuş ve %76,8 'inin evinden giriş yaptığı, % 23,6'sının da okuldan giriş yaptıkları belirlenmiştir.

Tablo 10. Çalışmaya katılanların sosyal ağlara giriş yaptıkları cihaz durumları

Giriş cihazları	f		%	
	Evete	Hayır	Evete	Hayır
Dizüstü bilgisayarından	130	73	75,4	2
Masaüstü bilgisayarından	2	201	1,0	99,0
Mobil cihazından	48	155	23,6	76,4

Çalışmaya katılan öğrencilerin sosyal ağlara giriş yaparken genellikle dizüstü bilgisayarları kullandıkları belirlenmiştir.

Tablo 11. Çalışmaya katılanların sosyal ağlarda en sık gerçekleştirdikleri etkinlik durumları

Etkinlik	f		%	
	Evet	Hayır	Evet	Hayır
Kendi fotoğrafımı ekleme	121	82	59,6	40,4
Kendi çektiğim videoları ekleme	27	176	13,3	86,7
İnternette hoşuna giden video/resim/fıkraları paylaşma	96	107	47,3	52,7
Çevrim içi sohbet etme	112	91	55,2	44,8
Oyun oynama (Candy Crush, Farmville vb.)	65	138	32,0	68,0
Mesajlaşma	123	80	60,6	39,4
İlgi alanlarıma giren gruplara üye olma	66	137	32,5	67,5
Grup kurma/yönetme	22	181	10,8	89,2
Eski arkadaşlarımı bulma	81	122	39,9	60,1
Yeni arkadaşlar edinme	62	141	30,5	69,5
Arkadaşlarımın profillerinde gezinme	70	133	34,5	65,5
Paylaşılanlara yorum yapma	66	137	32,5	67,5
Uygulamalar (Günlük fal,arkadaş röportaj vb.)	30	173	14,8	85,2
Dürtme	9	194	4,4	95,6

Araştırma sonucunda ankete katılan üniversite öğrencilerinin sosyal ağlarda en sık gerçekleştirdikleri etkinliklerin başında ‘mesajlaşma, kendi fotoğrafını ekleme, çevrimiçi sohbet etme, internette hoşuna giden video, resim ve fıkraları paylaşma’ bulunmaktadır.

SONUÇ

Araştırmada üniversite öğrencilerinin sosyal ağ sitelerine üye olma durumlarını, sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreyi, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısını, sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreyi, sosyal ağları kullanma

amaçlarını belirlemeye çalışılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre; üniversite öğrencilerinin çoğunluğunun günde 1-3 saat arası sosyal ağları kullandığı belirlenmiştir. Kullanılan sosyal ağların başında Facebook ve Twitter bulunmaktadır. Sosyal ağları kullanım amaçlarına bakıldığında mesajlaşma, kendi fotoğrafını ekleme, çevrimiçi sohbet etme, internette hoşuna giden video, resim ve fıkraları paylaşma” olduğu görülmüştür. İnternete ve sosyal ağlara özellikle evlerinden ve okuldan giriş yaptıkları tespit edilmiştir.

Görülüyor ki, son zamanda internete girilebilecek ortamların çoğalmasıyla birlikte öğrenciler serbest zamanlarının birçoğunu internette ve sosyal ağlarda harcamaktadır. Bu durum gençlerin fiziksel ve ruhsal gelişimini olumsuz etkileyeceği gibi gençlerin sosyal aktivitelerini de azaltacağı öngörülmüştür.

KAYNAKLAR

- Baysal, S. (2010). Siyasal İletişimde Bir Halkla İlişkiler E-Ortamı Olarak Sosyal Ağların Kullanımı. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. s.137.
- Boyd, D. M. ve Ellison, N. B. (2007). Social Network Sites: Definition, History, And Scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13(1), ss. 211.
- Carminati, B., Ferrari, E. ve Perego, A. (2006). “Rule-Based Access Control for Social Networks”, OTM Workshops, Berlin, s.1734).
- Göker, G., Demir, M. ve Doğan, A. (2010). Ağ Toplumunda Sosyalleşme Ve Paylaşım: Facebook Üzerine Ampirik Bir Araştırma. *E-Journal of New World Sciences Academy Humanities*, 5(2), s.184).
- Grant, N. (2008). On the Usage of Social Networking Software Technologies in Distance Learning Education. In K. McFerrin et al. (Eds.), *Proceedings of Society for Information Technology and Teacher Education. International Conference 2008*, p. 3755. Chesapeake, VA: AACE.
- Kabilan, M. K., Ahmad N. & Abidin, M. J. Z. (2010). Facebook: An online environment for learning of English in institutions of higher education?. *The Internet and Higher Education*, 13, 4, p.179.
- Kaya, A. (2011). Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağ Sitelerini Kullanım Durumları Ve İnternet Bağımlılığı Düzeyleri (Yayımlanmamış

- Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi,
Fen Bilimleri Enstitüsü.s.8).
- Odabaşı, H.F. (2010). Bilgi ve İletişim
Teknolojileri Işığında Dönüşümler,
Ankara: Nobel Yayınevi.
- Onat, F. ve Alikılıç, Ö. (2009). Sosyal Ağ
Sitelerinin Reklam Ve Halkla İlişkiler
Ortamları Olarak Değerlendirilmesi.
Journal of Yaşar Üniversitesi, 3(9), s. 89).
- Oral, B. (2008). The Evaluation of The Student
Teachers' Attitudes Toward Internet and
Democracy, Computers & Education, 50,
p. 439).
- Özkan, B.ve McKenzie, B. (2008). "Social
networking tools for teacher education,"
Proceedings of Society for Information
Technology and Teacher Education
International, Chesapeake.
- Marshall, G.(1999). Sosyoloji Sözlüğü, İstanbul:
Bilim ve Sanat Yayınları, 1999.
- Murugesan, S. (2007). Understanding Web 2.0. IT
Professional, 9(4), p. 34).
- Pingdom (2010, February 16). Study: Ages of
social network users. Retrieved October
08, 2010, from
<http://royal.pingdom.com/2010/02/16/study-ages-of-social-networkusers/>
- Poster, M. (1997). Cyberdemocracy: The Internet
and the Public Sphere, Holmes. London;
New Delhi: Sage Publications.
- TÜİK Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım
Araştırması (2010)